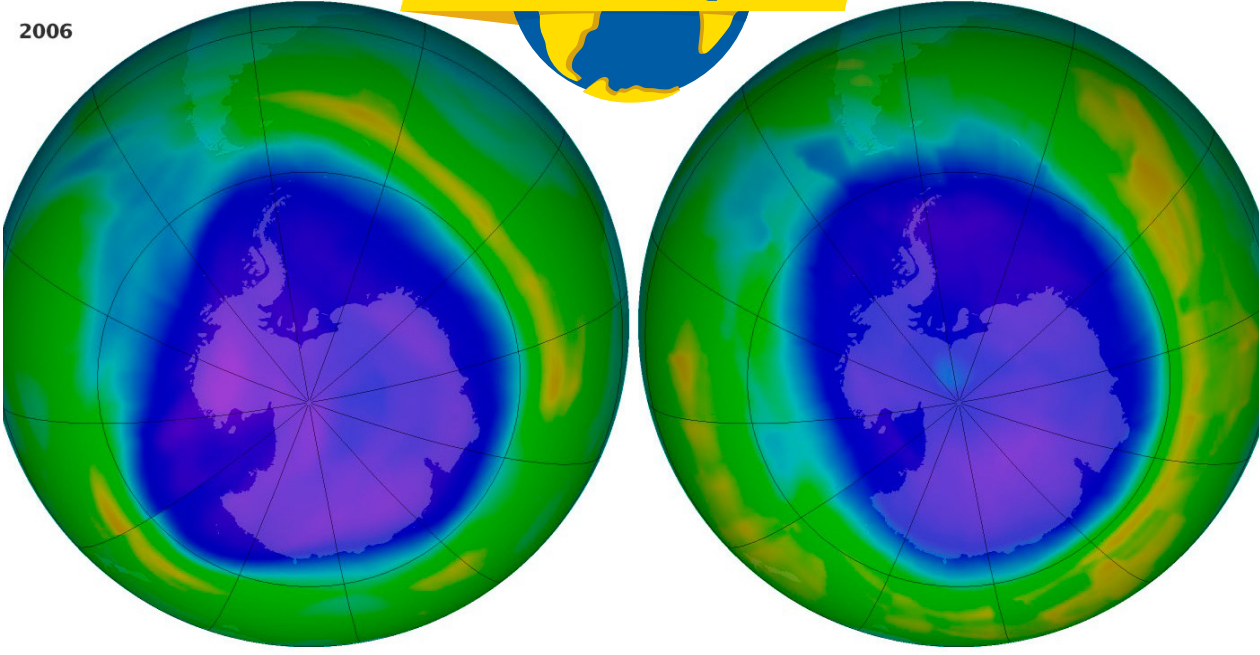

2006

Antartika ozon "deliği" 2006'da (solda) ve 2011'de (sağda). Mor ve mavi, az yoğun ozon bölgelerini gösteriyor (Kredi: NASA Dünya Gözlemevi).

Ozon tabakasının bazı kısımları beklenildiği gibi kapanmıyor

Gezegemizin atmosferinde ozon gazından oluşan bir kalkan olan ozon tabakası, bizi Güneşten gelen çok zararlı ultraviyole (UV) ışınları almaktan koruyor. Çok fazla UV sağlığımızı kötü etkileyebilir, ayrıca bitki ve hayvanlara zarar verebilir.

1970'li yıllarda, bilim insanları kloroflorokarbonlar (buzdolapları, klimalar ve aerosol sprelerde kullanılan) veya KFK olarak adlandırılan kimyasalların, ozon tabakasını tahrip ettiğini ortaya çıkardılar. Bu etki, ozon deliğinin olduğu Antartika'da en kötü durumdaydı. 1987'de imzalanan Montreal Protokolünde, atmosfere ulaşan bu kimyasalların miktarının azaltılması için, KFK kullanımının aşamalı olarak azaltılması kararlaştırıldı. O zamandan beri ozon tabakası yavaş yavaş kapanıyor (kalınlaşıyor), özellikle kuzey ve güney kutuplarda.

Atmospheric Chemistry and Physics'de yayınlanan yeni bir çalışmada, araştırmacılar, kutup noktalarında ozon tabakası iyileşirken, 60° kuzey ve 60° güney enlemleri arasında bunun olmadığını ortaya çıkardılar. Birleşik Krallık Imperial College London'dan ortak yazar Joanna Haigh: "Düşük enlemlerdeki potansiyel zarar kutuplardakilerden daha fazla olabilir. Ozonun azalması, Montreal Protokolünün yürürlüğe girmesinden önce kutuplarda gözlemlediğimizden daha az, fakat UV ışınları bu bölgelerde daha yoğun ve insanların çoğu buralarda yaşıyor." dedi.

Bilim insanları henüz ozon tabakasının düşük enlemlerde neden incelmediğini tam olarak bilmiyor, yine de birkaç olasılık var. Bunlardan biri; iklim değişikliğinin havanın atmosferde yolunu değiştirmesi olabilir, bu da ozon tabakasının daha yavaş iyileşmesine neden olabilir. Başka bir açıklama, ozonu azaltan bazı kimyasalların salınımının Montreal Protokolüne eklenmemiş olması olabilir (Planet Press'in '[New threat to the ozone layer](#)' makalesine göz atın).

Alarm vermek için acil bir neden bulunmasa da (yine de her zaman güneş koruyucularınızı kullanmalısınız), bu çalışma, ülkelerin kıymetli ozon tabakamıza özen göstermeleri için bir uyarıdır.

Öğretmeninizle veya ailenizle tartışın

Ozon tabakası atmosferde ne kadar yüksekliktedir? Bulunduğu bölgenin adı nedir?

Kloroflorokarbon olarak da bilinen KFK'ler nelerdir? Ozon tabakasını nasıl etkiler?

Enlem nedir? Ya boylam? 60° kuzey ve 60° güney enlemlerinde yer alan ülkeler nelerdir?

Daha fazlası için ziyaret ediniz: egu.eu/42M8YE.

Bu yayın, European Geosciences Union (EGU) basını tarafından 'Ozone at lower latitudes is not recovering, despite Antarctic ozone hole healing' makalesinin çocuklar için olan sürümüdür. Bárbara Ferreira (EGU Medya ve İletişim Yöneticisi) tarafından yazılmıştır. Kirsty Pringle ve Richard Pope (Araştırma Görevlisi, İklim ve Atmosfer Bilimi Enstitüsü, Leeds Üniversitesi, Birleşik Krallık) bilimsel içeriğini, Teresita Gravina (İtalya Fen Bilimleri Öğretmenleri Birliği [ANISN]) eğitimsel içeriğini düzenlemiştir. Bengü Bozlar (Fen Bilimleri Öğretmeni, MEB, TR) Türkçe 'ye çevirmiştir. Daha fazla bilgi için, lütfen ziyaret ediniz: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

